

HOE

WORD

IK

GELUKKIG?

LEO FIJEN

LEVENSWIJSHEID

UIT DE

KLOOSTERS

Leo Fijen

*Hoe word ik
gelukkig?*

Levenswijsheid uit de kloosters

8e druk

Uitgeverij
Ten Have

Inhoud

1. Leo Fijen – Schuilt in ieder van ons niet een monnik die op zoek is naar geluk? 9
2. Chiara Bots – Niets in deze wereld is van mij, alles is te leen 25
3. Wiro Fagel – Als je vrede sluit met jezelf, sluiten hemel en aarde vrede met jou 33
4. Benedict Thissen – Ik ben heel hetero. Als ik met Hem spreek, zeg ik Liefste 47
5. Alberic Brusckke – Monniken zijn als duikelaars die vertrouwen op de zwaartekracht van God 57
6. Joanna Stradmeijer – God wijst je de weg hoe je gelukkig kunt worden 71
7. Gerard Mathijssen – Het gaat om vandaag. Omdat deze dag van God is 83
8. Maria Magdalena van Bussel – Mijn armen zijn te kort om te vechten met God 93
9. Ad Lenglet – Als ik niet meer kan bidden, dan is dat mijn gebed 101

HOE WORD IK GELUKKIG?

10. Ria van Dinther – Bidden is altijd weer herinneren dat ik leven ontvangen heb 113
 11. Korneel Vermeiren – Monniken zijn eigenlijk beginnelingen in het zoeken van God 123
 12. Hedwig Vrensen – Als kluizenares voel ik in de stilte de arm van God om me heen 133
 13. Kees Waaijman – Als je de deur van een klooster binnengaat, besluit je je eigen hartstochten onder ogen te zien 145
- Personalialia 157

Leo Fijen

Schuilt in ieder van ons niet een monnik die op zoek is naar geluk?

Toen ik op een mooie herfstdag in de kloostertuin van de trappisten van abdij Koningshoeven de stilte zocht, viel mijn oog op een bord aan het begin van een klein bos. Dat bord staat er ter nagedachtenis van de trappisten die in 1996 op brute wijze zijn vermoord in Algerije. “Monniken zijn als bomen die ’s nachts in stilte bestaan en ervoor zorgen dat wij weer zuivere lucht kunnen ademen.” Ik kende deze regels al, maar werd toch weer geraakt door de inhoud van deze woorden en kwam er in de weken en maanden daarna steeds meer achter hoe waar ze zijn. Monniken als luchtverfrissers in een wereld die hunkert naar een antwoord op het groeiende onbehagen.

Was het niet koningin Beatrix zelf die in haar jaarlijkse kersttoespraak signaleerde dat onrust en onbehagen te lang zijn weggedrukt in Nederland? Karakteriseerde Youp van ’t Hek het ultieme Nederlanderschap niet met de woorden: “Ik heb alles en ben niet gelukkig?” En zei dezelfde volkskomiek niet dat we met zijn allen in Nederland kapot gaan aan het ‘we want more’-

syndroom? Kwam het Centraal Bureau voor de Statistiek tegelijkertijd niet met het opmerkelijke bericht dat twee van de vijf Nederlanders last hebben van moeheid? We zijn op zoek naar geluk, denken zelfs dat we recht op geluk hebben, maar weten niet meer hoe we het geluk kunnen vinden, schreef een filosoof in één van de regionale kranten. We hebben alles maar verstaan niet meer de levenskunst om gelukkig te zijn, aldus deze filosoof.

Al deze vragen en kanttekeningen zijn ook van toepassing op mezelf. Want wat gebeurde er op een mooie winterse dag toen ik in opperbeste stemming onderweg was naar abt Alberic Brusckke van de trappisten in Diepenveen? Ik werd door de politie van de weg gehaald omdat ik mobiel aan het bellen was in de auto. Ik beleefde het als een beschamende vertoning. Onderweg naar de stilte en de rust van de abdij Sion en dan niet kunnen wachten met dat ene belletje. Waarom was ik zo onrustig? Waarom kon ik het niet opbrengen om een uur te wachten met bellen? Waarom moest ik zo nodig alles tegelijk willen? Vragen die veel meer pijn deden dan de boete van 136 euro.

KLUIZENARES

Zuster Hedwig Vrensen heeft bijna niets en maakt op mij een zeer gelukkige indruk. Ze leeft al 16 jaar als kluisnares, aan de rand van de bossen en in de schaduw van Slangenburg, de abdij van de benedictijnen in Doetinchem. Ze woont in een voormalig kippenhok, ze leeft van haar moestuin, ze koestert de stilte en het gebed en ze schildert iconen op weggegooid hout. En ze

straalt geluk uit zoals ik dat niet vaak tegenkom. “Probeer de eenvoud in je leven terug te vinden, ga op zoek naar de stem van je eigen ziel, durf los te laten wat er niet toe doet, wees nou eens thuis bij jezelf en de ander die je lief is. Mijn bestaan zie ik als een teken om de eenheid in het leven te zoeken. Dat heb ik moeten leren, want ik wilde ook alles tegelijk”, zegt ze ter verklaring van haar geluk. “De meeste mensen leven in zoveel werelden tegelijk. Daardoor zijn we de eenheid in ons leven kwijt en daar worden we niet gelukkig van”, denkt zuster Hedwig Vrensen.

Monniken zijn de poëten van ons leven en ons geloof, zo las ik laatst. Ze tonen ons de diepere betekenis van het alledaagse. Ze geven ons lessen in levenswijsheid. En we hebben daar met ons allen steeds meer behoefte aan, want we zijn de harmonie met onszelf kwijt, zo legt kluizenares Hedwig de vinger op de zere plek. We verdrinken in kennis, maar hebben de weg naar de wijsheid uit het oog verloren. We zijn met honderd dingen tegelijk bezig maar we weten niet meer die ene gemeenschappelijke noemer in ons leven te vinden. We hollen en vliegen van de ene naar de andere afspraak, maar hebben geen tijd meer voor onszelf, durven niet meer stil te worden en in ons eigen hart te kijken. We denken terug aan gisteren, hebben de mond al vol van morgen, maar vergeten in het hier en nu te leven. Monniken wijzen ons de weg naar eenheid, verbondenheid, rust en wijsheid. Of zoals zuster Hedwig Vrensen het zegt: “Als kluizenares koester ik de eenzaamheid. Want eenzaamheid is de weg om samen met de ander – en voor mij is dat God – de eenheid in mezelf te helen.”

ZUIVERE LUCHT

Ik ben op zoek gegaan naar de zuivere lucht van de kloosters. En ik heb die lucht gevonden bij contemplatieve kloosterlingen, bij abten en abdisen, die in de beslotenheid een leven van stilte, bidden en werken leiden. Ik heb die lucht gevonden op plekken waar elke dag hetzelfde gebeurt of juist niet gebeurt. Naar moderne maatstaven gemeten is het er gewoon saai. En het saaiste van het hele klooster is de spreekkamer. Een kleedje dat er jaren ligt, kale muren, tijdloze stoelen en slechts één raam om naar buiten te kijken. Precies als de voorkant van dit boekje, zo ziet een spreekkamer eruit en zo keek ik ook naar buiten tijdens de gesprekken met abten en abdisen. Zo zie ik ook de betekenis van de interviews: als een poging om hun zoektocht naar God, de ander en zichzelf door te geven aan de wereld buiten het klooster, die op zoek is naar een antwoord op het onbehagen. En dat antwoord vond ik in de saaiheid van de spreekkamer, juist daar in openhartige gesprekken met mannen en vrouwen die niets te verliezen hadden en hun kwetsbare, donkere en diepmenselijke karaktertrekken toonden. In de grijsheid en kaalheid van de spreekkamer luisterde ik naar zeer persoonlijke verhalen over hun leven en mocht ik delen in hun weg naar het geluk.

Als iets me daarvan is bijgebleven, dan is het de ontdekking dat het diepste geluk – God zoeken en ontmoeten – nooit vervuld wordt. Zoals alle abten en abdisen benadrukken dat in een mensenleven veel meer verlangens niet vervuld worden. Kiezen voor een ideaal betekent nee zeggen tegen andere verlangens in je leven, vertelde Chiara Bots, abdis van de clarissen in

Megen. Dus geen kinderen, geen intimiteit, geen seksualiteit. Bijna alle abten en abdisen vertelden over hun worsteling met deze gevoelens en hartstochten, maar ook over hun manier om daarmee te kunnen leven. En daar gingen donkere momenten aan vooraf. Vrijwel iedereen verlangde naar een leven vol overgave, wist zeker dat de radicale keuze voor een leven in stilte en gebed juist was, maar werd daarna zwaar beproefd. Geluk, zo leerde ik in al die spreekkamers, ligt verborgen in de donkere kanten van de eigen ziel.

Geluk kan ook keihard zijn, voortkomen uit het besef dat er veel onaf is in ieder van ons, maar ook in iedere kloostergemeenschap. Godzoekers zijn kampioenen in realisme: meer dan wie ook zien ze de lelijkheid en onvolmaaktheid in zichzelf. Geraakt werd ik bijvoorbeeld door het besef dat leven met anderen de eenzaamheid nooit opheft. De mens is uniek en dat maakt hem eenzaam en alleen. Volgens Korneel Vermeiren, abt van de trappisten van Berkel-Enschot, willen teveel mensen in onze tijd ontsnappen aan deze eenzaamheid. We durven de confrontatie met ons diepste 'ik' niet aan, we vullen al onze verlangens meteen in. "Durf te wachten, houd het verlangen uit. Verlanging koesteren in de leegte van het bestaan, trouw zijn aan je diepste opdracht en daardoor bij jezelf thuis komen, dat is zo belangrijk voor iedere mens. Als je dat doet, leef je in harmonie en straal je geluk uit", aldus trappist Korneel Vermeiren.